A detailed black and white engraving-style illustration showing a group of immigrants on the deck of a ship. In the foreground, a woman in a headscarf and long dress holds a small child. Other passengers, including men in caps and women in long dresses, are looking out towards the Statue of Liberty in the distance. The ship's rigging and masts are visible on the left, and several other sailing ships are on the water. The Statue of Liberty stands prominently on the right side of the background.

UDVANDRINGEN TIL USA

MINIBOG
PRINT VERSION

I slutningen af 1800-tallet tog Johanne Marie, Johan Frederik, søstrene Sine og Anne Marie og omtrent 400.000 andre danskere med båd over Atlanterhavet for at bosætte sig i USA.

For de fleste var rejsen så lang, dyr og besværlig, at de aldrig kom tilbage til Danmark igen. De fik nye liv og en ny hverdag med både gode og dårlige oplevelser.

Det er cirka fra år 1850 til 1914, at de mange danskere rejste ud og den periode bliver derfor kaldt 'masseudvandringsperioden' i dansk historie.

Udsnit af "Udsvandere på Larsens Plads".

Maleri fra 1890 af Edvard Petersen.

Foto: Villy Fink Isaksen, Wikimedia Commons.

- Hvad foregår der på billedet?
- Hvordan er stemningen på billedet?
- Hvad tror du, at personerne i forgrunden siger og tænker?

I 1800-tallet levede ni ud af ti mennesker på en eller anden måde af landbrug i Danmark. Men der var ikke jord nok til alle.

I løbet af 1800-tallet steg befolkningstallet i Danmark, der blev altså flere mennesker. Det skete blandt andet, fordi der kom vaccinationer mod sygdomme, og så var der ikke så mange, som døde.

Men der var ikke landbrugsjord nok til alle, og det betød, at der blev flere fattige mennesker.

Mange af dem som rejste, var netop fattige, som håbede, at de i USA kunne få et bedre liv.

”Udslidt”. Maleri fra 1889 af Hans Andersen Brendekilde (1857-1942).
Foto: Villy Fink Isaksen, Wikimedia Commons.

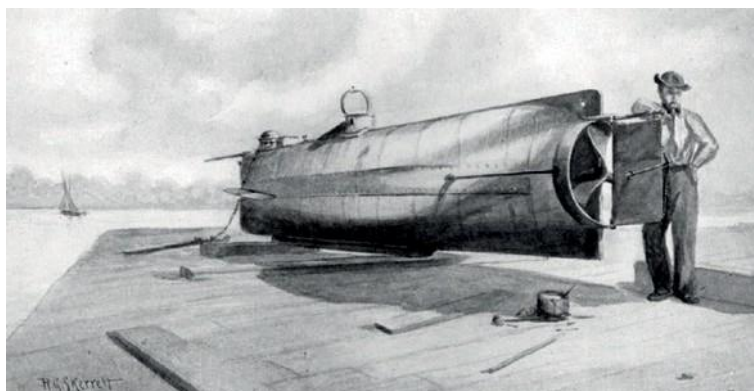
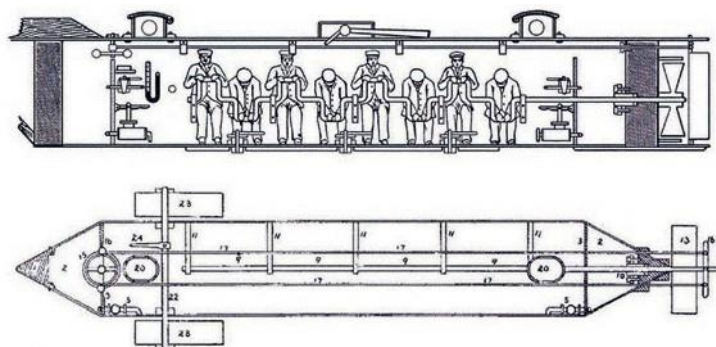
- Hvorfor tror du, at kunstneren har kaldt billedet for ”Udslidt”?
- Hvad tror du, at der er sket?
- Drøft om kvinden vælger at rejse til USA. Hvorfor/Hvorfor ikke?
- Hvad tror du kan få nogen til at flytte til et andet land i dag?

Johan Frederik Carlsens historie

Johan Frederik fra Ærø tog som ung ud i verden som sømand – måske fordi han havde klaret sig dårligt i skolen, måske drømte han bare om eventyr og oplevelser.

Da hans skib i 1861 kom til Charleston i USA, stak han af og gik ind i hæren i sydstatene. I 1864 gik han ombord på en ny opfindelse: En krigsubåd.

Ubåden "Hunley" var med i et søslag. Her skød det et skib ned udfor byen Charleston, men ubåden sank også og alle otte mand i båden døde.

Øverst. Snittegning af ubåden "Hunley" lavet på basis af konstruktionstegningerne. U.S. Naval Historical Center, foto NH 58769.

Nederst. Ubåden "Hunley". Tegning af R.G. Skerrett (1902) efter maleri C.W. Chapman fra 1863-64.

- Snak sammen om, hvordan "Hunley" var indrettet.
- Sammenlign evt. med tegninger af en nyere ubåd?

Johanne Maries historie

De fleste danskere var kristne lutheranere i 1800-tallet. Men der var små grupper af andre kristne, som mormonerne – en kristen bevægelse fra USA, der tillod, at en mand havde flere koner.

Johanne Marie var en enlig mor til tre, der som voksen valgte at blive mormon. Da hendes ældste 18-årige datter rejser til USA, følger hun efter. I USA bliver Johanne Marie gift med mormonen Azariah Smith i Salt Lake City.

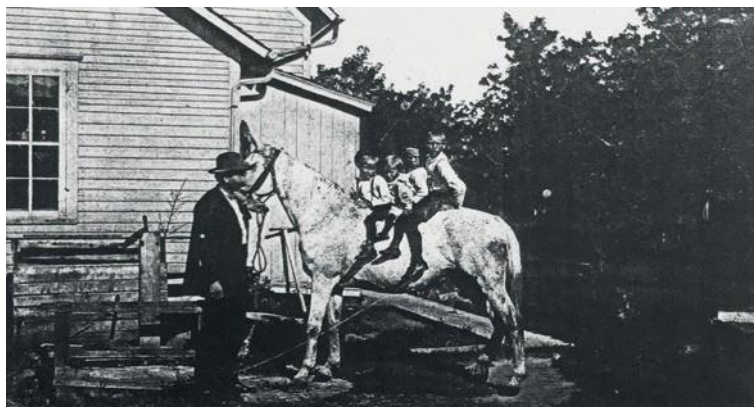
Maleri fra 1856 af Christen Dalsgaard (1824-1907):
To mormon-missionærer hos en tømrrer på landet.
[Wikimedia Commons.](#)

- Tal sammen om, hvordan det mon føles, at have en anden tro end de fleste i sit land.
- Hvordan tror du, at Johanne Maries liv blev i USA?
- Hvad tror du blev bedre, og hvad blev sværere?

Sines og Anne Maries historier

Søstrene Sine og Anne Marie tager til USA i 1893, så Sine kan blive gift med sin danske kæreste Kresten, som allerede var rejst derover. Begge søstre bliver boende i USA, men de savner deres fem brødre og søstre i Danmark. De holder også fast i dansk levevis – som sprog og væremåder.

En del af dem, som udvandrede til USA, følte sig splittet mellem deres fødeland og det nye land –og sådan er det også for mange udvandrere i dag.

Øverst. Skibet "Hekla", som i 1893 sejlede Sine og Anne Marie til USA.

Nederst. Sines mand, Kresten Jensen, og deres fire sønner, fotograferet foran huset i Tyler ca. 1907.

- Overvej, hvad det betyder at holde fast i ens levevis fra sit fødeland.
- Hvilke grunde kan det være til, at det er en god idé, og hvilke at det kan være en dårlig idé.

Rørmoses historie

Da fynske Christen Madsen Rørrose tog til USA, opfandt han både et nyt navn og nogle historier om sig selv, så han kunne få et helt nyt liv.

Han kaldte sig Chris Madsen og sagde, at han havde været med i krigen i 1864 og i fremmedlegionen (en fransk hær). I virkeligheden havde han været i fængsel flere gange for svindel, men det vidste ingen i USA. Så da han ankommer til USA, blev han ansat i hæren, hvor han blev i 15 år. Herefter blev han sherif og fangede forbrydere i 'det vilde vesten'. Han var frygtet af forbryderne og blev kendt for at fange mange lovløse.

Chris Madsen, som gik fra selv at være forbryder til at fange forbrydere. Fotografiet er fra ca. 1884. Courtesy of the Oklahoma Historical Society.

- Diskuter om det var i orden, at Christen Madsen Rørrose løj om sin historie, for at få et nyt liv.
- Drøft om Christen kunne have gjort noget andet for at få et nyt liv.

Danske minisamfund

I 1887 blev der lavet en dansk forening ovre i USA. Foreningen "Dansk Folkesamfund" var en støtte til de mange udvandrere, som gerne ville holde fast i det danske sprog og de danske traditioner – og så hjalp den med at lave små danske samfund rundt omkring i USA.

Der er derfor byer i USA, som hedder: Danevang, Dannebrog, New Denmark, Viborg og Dagmar.

Jubilæumskort (1886-1986) fra Danebod Lutheran Church i Tyler, hvor alle prædikener indtil 1947 foregik på dansk.

- Forestil jer, at det er jer, der var flyttet til et fremmed land og gerne ville holde fast ved jeres sprog og kultur. Tegn et Jubilæumskort, som I synes, at det skulle være.

Den danske udvandring til USA

Omkring 400.000 danskere forlod Danmark og udvandrede til USA i 1800-tallet.

Der var mange fattige unge mænd og kvinder, som håbede på et liv med flere muligheder, mens andre var drevet af eventyrlyst.

De forlod familie, venner og hjemland, men tog sprog og dansk levevis med sig.

For nogle gik det godt på den amerikanske prærie, for andre endte historien skidt.

